

УДК 657

Макарович В. К.

Житомирський державний технологічний університет

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФАКТОРИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Досліджено погляди науковців на сутність факторингу та виділено обліковий аспект даного питання.

Ключові слова: факторинг, факторингові послуги, факторингові операції, облік, фінансовий інструмент.

Постановка проблеми. Фінансові установи, що співпрацюють із підприємствами, для розв'язання проблем поповнення обігових коштів можуть надавати досить широку номенклатуру послуг: просте короткотермінове кредитування, кредитну лінію, що надає можливість зекономити на процентах, вексельний кредит, овердрафтне кредитування, форфейтингові послуги, довготермінове інвестиційне кредитування.

Практика переконує, що вказані вище фінансові інструменти не можуть задовольнити потреби підприємств у забезпеченні регулярних платежів на довгостроковій основі. Виникає необхідність створити інші функціональні системи забезпечення ефективного відтворення в промисловості. Така система, на наш погляд, має бути побудована на інституті факторингу, який є формою інтегрування комплексу операцій. Вони найбільш пристосовані до сучасних процесів розвитку економіки. Враховуючи, що в сучасній економічній ситуації в Україні неплатежі є вже нормою, а погашення дебіторської заборгованості стає питанням виживання багатьох компаній, питання сутності, правового регулювання, бухгалтерського обліку і оподаткування факторингових операцій стають особливо актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження сутності поняття «факторинг» знайшло своє відображення у наукових працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів: М. Бікер [24], Б. Біргітте [25], Ф. Ф. Бутинець [2], Б. З. Гвоздев [3], Є. Ю. Євсейкіна [5], Є. А. Єлуфімова [6], А. Н. Кокс і Дж. А. МакКензі [23], М. Форман і Дж. Гілберт [26], К. Ф. Хагенмюллер [27], Фредді Р. Салінджер [28] та ін. Серед науковців, що розглядали дане питання, відсутня єдина позиція, стосовно економіко-правової сутності факторингу. Дослідники під факторингом розуміють послугу, діяльність, продукт, операцію, інструмент, фінансування. Тому, дані проблемні питання потребують детальних досліджень.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проведені попередниками дослідження стосуються вивчення економічної сутності факторингу без чіткого визначення його місця в системі бухгалтерського обліку, що ускладнює можливість здійснення управління ним та аналізу ефективності його застосування. Правильне трактування суті факторингу, його економічної природи і функцій дозволить зняти протиріччя і ліквідувати облікові пробіли.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення сутності факторингу в системі бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу. У середовищі вчених і фахівців в області факторингу склалися різні думки щодо визначення терміну «факторинг».

Варто зауважити, що суперечка про суть факторингу носить далеко не такий абстрактно-тео-

ретичний характер, як може здатися на перший погляд [18, с. 25].

Факторинг (factoring) походить від англійського слова фактор (factor – комісіонер, агент, посередник). Слово «Фактор» запозичене в Петрівську епоху в німецькій мові. Спочатку – до середини ХІХ ст. – використовувалося як комерційний термін в значенні повірений в справах, приватний комісіонер, комерційний посередник. Потім слово наповнюється управлінським (розпорядник робіт) і математичним (множник, коефіцієнт) змістом. Етимологія слова не могла не надати йому ще одного значення. Англійське слово factor – це той, хто (чи що) рухає, діє, творить, робить – від латинського *facere* – робити. Відповідно, в середині ХХ століття починається вживання слова в іншому значенні, а саме – в загальному сенсі рушійної сили, причини, елементу. Слово набуває статусу базового економічного поняття. Фактор, як сучасне економічне поняття, можна визначити як усе те, що необхідно для виробництва. В узагальненому виді – це земля, праця, капітал, підприємництво. У такому розумінні зміст поняття «фактор», на наш погляд, співпадає зі змістом понять «ресурс» і входить в зміст поняття «умова».

У нефінансовому контексті слово «фактор» віками використовувалося в Шотландії для опису професії керівника майном, а в іншій частині Сполученого Королівства це слово зазвичай вживається в деяких галузях промисловості як заміник слів «оптовий торговець» [20, с. 401].

У сфері факторингу, у наші дні, під поняттям «фактор» розуміють установу, яка отримує права володіння грошовими вимогами.

Є декілька способів змістового розкриття термінологіями. Серед них виділяємо дефініцію. Під дефініцією розуміють розгорнуте тлумачення поняття за допомогою певним чином побудованого речення. Термін дорівнює своїй дефініції, а дефініція – обсягу поняття та передає його основний зміст.

Аналізуючи визначення факторингу в наукових джерелах та енциклопедичних довідниках, варто зазначити про неоднозначність підходів до визначення сутності цієї операції. Такий підсумок зумовлений тим, що факторинг розглядається і як комплекс фінансових послуг, і як комплекс торгово-комісійних послуг, і як банківська операція, і як фінансовий інструмент, і як фінансова операція, і як кредитна операція, і як фінансовий продукт та фінансова діяльність.

Більшість авторів (Є. Ю. Євсейкіна [5], О. О. Лефель [10], А. Д. Мінеєв [11], І. Є. Покаместов [13], Р. Б. Семенихин [16]) розглядають факторинг як комплекс фінансових послуг, що надається клієнтові в обмін на відступлення дебіторської заборгованості, який включає фінансування поставачань товарів, страхування кредитних ризиків, облік стану дебіторської заборгованості і роботу з дебіторами по своєчасній оплаті. Інша група авто-

рів (Б. З. Гвоздев [3], К. А. Єлуфімова [6], М. Ю Лаврик [8]) розглядають факторинг як різновид торгово-комісійних послуг, що надаються фактором клієнтові-постачальнику в процесі здійснення останнім розрахунків за товари і послуги, що поєднуються, як правило, з кредитуванням його оборотного капіталу. Відповідно, простежуються два підходи до трактування факторингу – як фінансова, або як торгова операція. У першому випадку акцент робиться на те, що факторингові операції здійснюються фінансово-кредитними інститутами і для них характерним є те, що основною послугою у рамках факторингу є фінансування. У другому випадку факторинг розглядається зі сторони користувачів цієї послуги, а саме постачальників, тобто суб'єктів торгівлі. Таке розмежування зумовлене тим, що в основі факторингу лежить комерційний кредит. За допомогою комерційного кредиту здійснюється взаємозв'язок товарного і фінансового секторів економіки.

Відносно суті факторингу ряд дослідників сходяться на думці, що факторинг – це комплексна послуга, яка включає декілька складових, таких як: фінансування, управління заборгованістю, страхування кредитних ризиків і інші. Відразу зауважимо, що комплексність факторингу робить безпосередній вплив на його конкурентні переваги і недоліки. З одного боку це виражається в тому, що кожна із складових факторингу є послугою, яка надається також іншими суб'єктами підприємства окремо або у поєднанні з іншими послугами, відмінними від факторингу. Але, з іншого боку, факторинг поєднує в собі декілька послуг, що істотно підвищує його конкурентоспроможність порівняно з іншими суб'єктами бізнесу, які роблять такі послуги окремо [9, с. 11-12].

У бухгалтерському словнику під редакцією проф. Ф. Ф. Бугиця [2, с. 184] зазначено, що факторинг – це кредитування клієнта банком, різновид комісійної операції, універсальна система фінансового обслуговування клієнтів, включаючи бухгалтерське, інформаційне, рекламне, збутове, транспортне, страхове, кредитне і юридичне обслуговування та операція з переуступки першим кредитором прав вимоги боргу третьої особи іншому кредитору з попередньою або наступною компенсацією вартості такого боргу першому кредитору.

Факторинг також розглядається як інструмент, що дає можливість покупцеві відстрочити платежі, а постачальникові – отримати основну частину плати за товар відразу після його постачання [6, с. 12].

Віднесення конкретного варіанту, або поєднання його елементів, до власне факторингу є на сьогодні дискусійним питанням і для західноєвропейських економістів та юристів. Слід звернути увагу на відсутність легального визначення факторингу в національних законодавствах зарубіжних країн, у зв'язку з чим нами проаналізовано найбільш авторитетні концепції визначення факторингу американськими та європейськими вченими. У США факторингом продовжує залишатися операція, що іменується класичним факторингом. З правової точки зору вона є договором про повне обслуговування без права регресу. В той час як європейський факторинг, як правило, характеризується наявністю в договорі умови про право регресу.

Так, англійські економісти А. Н. Кокс і Дж. А. МакКензі [23] об'єднують під єдиною назвою «факторинг» будь-які операції з неоплаченими борговими вимогами. Б. Бірґіте [25], К. Ф. Хагенмюллер [27] вважають факторингом тільки по-

вне обслуговування як без так і з правом регресу. Ф. Р. Салінджер піддає критиці таке визначення, посиляючись на його занадто широкий сенс. Ф. Р. Салінджер [28], М. Форман, Дж. Гілберт [26], М. Бікерс [24] і ряд інших європейських економістів переконані, що більшість модифікацій спотворюють суть факторингового обслуговування, будучи лише близькими до факторингових операцій з борговими вимогами. Оскільки в практиці факторингових компаній світу більша частка операцій припадає саме на такий, «чистий» факторинг, то дані твердження мають право на існування.

Цікавим є визначення факторингу, яке наводить Гвоздев Б. З. [3, с. 35]. Науковець стверджує, що факторинг дає можливість перетворити продаж з відстроченим платежем в продаж за готівку під девізом «фактура-готівка».

Наступними близькими поняттями є факторингові операції і факторингові послуги. Нині немає сталого визначення поняття «факторингові послуги». Проте, розглядаючи послуги, як вигоди, які один суб'єкт (постачальник послуги) надає іншому (споживачеві послуги), факторингові послуги можна трактувати як потенційно вигідні для клієнтів і дебіторів факторингові операції. Єлуфімова К. А. факторингові послуги розглядає як аналог факторингових операцій, оскільки за відсутності вигоди з боку як клієнтів, так і дебіторів необхідність в застосуванні факторингу відпадає [6, с. 13].

Погоджуємось з точкою зору М. Ю. Лаврик, яка обґрунтовує доцільність чітко розмежувати поняття «факторингова операція» і «факторингова послуга» [8, с. 14].

Аналіз вищеведеного показав, що думки науковців стосовно сутності факторингу різняться в залежності від сфер дослідження та застосування поняття факторинг, а також від кінцевого результату процесу прийняття рішення і факторів, що впливають на даний процес.

Групування даних визначень за певними ознаками дозволило отримати наступні результати (табл. 1.)

Таблиця 1
Узагальнення дефініцій поняття «факторинг» наведених в літературних джерелах

№ з/п	Критерії визначення	Група авторів
1.	Послуга	Борисов А. Б., Бутова М. Є., Єлуфімова К. А., Євсейкіна Є. Ю., Кожина Л. М., Коноплицький В. А., Леднев М. В., Нікіфоров О. В., Покаместов І. Є., Семеніхин Р. В., Соколова Ю. А., Чиж М. Д., Шаніна А. М., Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»
2.	Інструмент	Аванесова Н. Е., Береза С. Л., Біломістна І. І., Хотяненко Ю., Гриценко В. В., Левченко Н. М., Філіпчук О.
3.	Операція	Бернар І., Бугинець Ф. Ф., Гвоздев Б. З., Гордієнко Д. Д., Гутко Л. М., Завадський Й. С., Заєма Л. М., Ішкова Н. О., Ковальчук А. Т., Лисенков Ю. М., Ляшко В. П., Маслюкова Т. Д., Минєєв А. Д., Сурніна К. С., Уткіна М. М., Халевинська Є. Д., Чапінчадзе Я. О., Податковий кодекс України, Закон України «Про банки та банківську діяльність», Господарський кодекс України.
4.	Продукт	Колобанов Д. Є., Лефель О. О.
5.	Діяльність	Гамиров Г. М., Герасимович А. М., Гетманцев Д. О., Шукліна Н. Г., Носков І. Я., Руденко Л. В., Стоянова О. С., Токунова А. В.

З метою визначення економічної сутності факторингу нами було проаналізовано дефініції понять «послуга», «діяльність», «продукт», «операція», «інструмент».

Як зазначає Ю. П. Космін, послуги – це певна діяльність, що не пов'язується зі створенням речі (її відновлення, ремонт), однак яка сама по собі породжує відповідне благо, що має споживну вартість і внаслідок цього стає об'єктом права [7, с. 265]. Норманном Р. послуга визначається як користь, запропонована клієнту організацією сфери послуг [30]. Послуга – це також зміна в стані інституціональної одиниці, що відбулася в результаті дій на основі взаємної угоди з іншою інституціональною одиницею [15, с. 9].

На думку В. Ходаківської та О. Данілова, фінансові інструменти – це різноманітні фінансові документи, які обертаються на ринку, мають грошову вартість, за допомогою яких здійснюються операції на фінансовому ринку [21].

Досить широко розкриває тлумачення поняття «фінансові інструменти» А. П. Данькевич [4, с. 73-74]. Фінансові інструменти – це, певною мірою, права на ресурси (активи), які повинні відповідати таким вимогам: вільний обіг (здатність купуватися та продаватися на ринку, виступати як самостійний платіжний інструмент, що полегшує обіг інших товарів); доступність (можливість бути об'єктом усіх видів угод (позики, дарування, зберігання тощо)); стандартність (випуск однорідними серіями, класами тощо); документальність (повинні містити передбачені законодавством реквізити, відсутність будь-якого з них вказує на їх недійсність); регулювання і визнання державою (мають регулюватися та бути визнані державою як передумова довіри до них); ліквідність (здатність бути швидко реалізованими без істотних втрат для держателя); ризик (можливість втрат, що пов'язані з інвестиціями у фінансові інструменти).

Відповідно до П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»: «Фінансовий інструмент – контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого». Згідно з МСФЗ 32, фінансовий інструмент (financial instrument) – це будь-який контракт, у результаті якого одночасно виникають: фінансове зобов'язання або пайовий інструмент в одній стороні і фінансовий актив – у іншій. При цьому варто зауважити, що йдеться про договірні відносини і, що важливо, – про активи та зобов'язання саме фінансові. Адаже договірні відносини встановлюються за будь-якої угоди, але далеко не кожна передбачає зобов'язання фінансового характеру, – вони можуть бути і нефінансовими. А якщо немає фінансових зобов'язань в одній стороні угоди, то немає і фінансових активів у іншій. Отже, предмет операції – актив у одній стороні і зобов'язання на балансі іншій – фінансовим інструментом не є. Договірні відносини і фінансова складова в розрахунках – це ознаки, за якими розпізнається фінансовий інструмент [4, с. 66].

Операція – зв'язок між двома подіями, що характеризується деякою тривалістю; вона не може розпочатися, доки не наста-

ла подія, яка їй передує [2, с. 93]. За Гончаровим С. М. операція – це вид діяльності, підприємницької угоди, сукупність взаємопов'язаних дій щодо розв'язання економічної задачі або проблеми [19, с. 206]. У великому бухгалтерському словнику за ред. А. Н. Азріліян, операція визначається як економічний потік, який відображає створення, перетворення, обмін, передачу або ліквідацію економічної вартості і включає перехід права власності на товари і/або фінансові активи, надання послуг або використання праці і капіталу [1].

Натомість, фінансова операція – це будь-яка операція, пов'язана зі здійсненням або забезпеченням здійснення платежу суб'єктами господарювання, зокрема: внесення або зняття депозиту (внеску, вкладу); переказ грошей з рахунка на рахунок; обмін валюти; надання послуг з випуску, купівлі або продажу цінних паперів та інших видів фінансових активів; надання або отримання позики або кредиту; страхування (перестраховування); надання фінансових гарантій та зобов'язань; довічне управління портфелем цінних паперів; фінансовий лізинг; надання послуг з випуску, купівлі, продажу й обслуговування чеків, векселів, платіжних карток, грошових поштових переказів та інших платіжних інструментів; відкриття рахунка [14].

О. М. Галаган вказував, що господарська діяльність кожного підприємства охоплює три важливих елементи: суб'єкти, об'єкти та операції. До об'єктів він зараховував різні види основних і оборотних коштів підприємства. Операції – це дії людини на цінності, з якими вона працює, або суб'єктів – учасників господарського процесу. [17, с. 471].

Ф. Ф. Бутинець визначає, що фінансова діяльність – це діяльність, що призводить до змін розміру і складу власного і позикового капіталу підприємства [2, с. 50].

Наведене вище переконує, що з позиції учасників ринку факторинг визначає різні підходи до своєї економічної сутності, що показано на рис. 1.

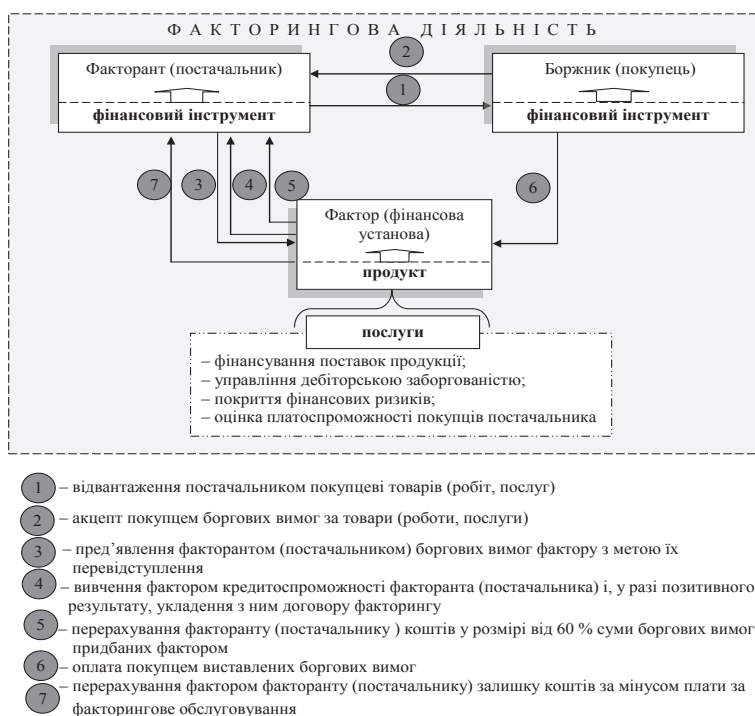

Рис.1. Характеристика факторингу з позиції суб'єктів його здійснення

У процесі реалізації факторингової операції беруть участь наступні суб'єкти господарювання:

1) постачальник, він же клієнт, він же первинний кредитор – юридична особа або суб'єкт підприємницької діяльності, що здійснює постачання дебітору товарів (робіт, послуг) та має право вимоги від нього грошових коштів за одержані ним товари (роботи, послуги) та уклав договір факторингу.

Чапичадзе Я. О. пропонує, змінити найменування «клієнт» факторингу на «факторант». Таке найменування відповідатиме специфіці факторингових правовідносин. Так, у більшості договорів, врегульованих Господарським Кодексом України, найменування сторін відповідає специфіці договірних стосунків (продавець і покупець; підрядник і замовник; повірений і довіритель; комісіонер і комітент; позичальник і позикодавець і інші). Визначення «клієнт» має широке поширення і застосовується буквально до усіх договірних стосунків, особливо у банківській сфері. Будучи учасниками цивільного правовідношення, сторони мають бути правосуб'єктними (тобто мати права і юридичні обов'язки, що виникають у юридичних осіб у момент реєстрації) [22, с. 67]. Ми погоджуємось з даним твердженням і для уникнення плутанини в термінології в даному дослідженні будемо використовувати термін «факторант»;

2) фактор (новий кредитор) – спеціалізована фінансова установа, що має право надавати факторингові послуги;

3) боржник – покупець, який має зобов'язання за товари, роботи, послуги перед постачальником (факторантом).

Отже, аналізуючи сутність поняття «факторинг» з позицій різних учасників ринку, можна зробити висновок, що для таких суб'єктів здійснення факторингу, як факторант (постачальник) та боржник (покупець), факторинг є фінансовим інструментом, який слугує для здійснення розрахунків.

Як вказують матеріали досліджених нами джерел, фінансовий продукт – це форма представлення фінансової послуги на ринку. Фінансовий продукт та фінансова послуга виступають як форма і зміст у взаємозв'язку. Фінансовий продукт може мати комплексний характер і бути формою вираження кількох послуг [12]. Отже, для фактора (фінансової установи) факторинг виступає фінансовим продуктом, який включає в себе певний ряд послуг, а саме: фінансування поставок продукції, управління дебіторською заборгованістю, покриття фінансових ризиків, оцінка платоспроможності покупців постачальника.

При цьому під факторинговою послугою слід розуміти результат діяльності фактора, спрямований на задоволення потреби його клієнтів в цій послугі. Діяльність фактора, яка полягає в наданні визначеного комплексу дій, є факторинговою операцією. Таким чином, факторинговою операцією, необхідно вважати комплекс дій фактора, спрямованих на задоволення потреби його клієнтів у факторинговій послугі. В даних умовах

факторингова послуга є комплексним поняттям і включає основні послуги, а саме: авансування, завданням яких є вирішення проблеми недостатці обігових коштів клієнта для розвитку виробництва; захист від ризиків; інкасування грошових коштів; управління дебіторською заборгованістю і додаткові послуги. Вважаємо за необхідне, при розмежуванні понять «факторингова операція» і «факторингова послуга», акцентувати увагу на предметі відступлення при факторингових операціях, зауважуючи, що предмет відступлення, а саме – дебіторська заборгованість, здійснюючи вплив на характер факторингової послуги, формує набір дій, що проводяться фактором, тобто зміст факторингової операції.

Варто звернути увагу, що невизначеність стосовно трактування сутності факторингу призводить до наявності широкого спектру різнопланових пропозицій щодо відображення факторингових операцій в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Це зумовлює необхідність виокремлення облікового наповнення змісту факторингової операції для забезпечення достовірного відображення інформації про факторинг в системі рахунків бухгалтерського обліку.

З огляду на це, пропонуємо розглядати «факторингові операції» як сукупність операцій, які пов'язані з управлінням оборотним капіталом шляхом інкасування дебіторської заборгованості, за якою одна сторона – факторант продає (відступає) або зобов'язується продати (відступити) фактору своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника), а фактор (спеціалізована фінансова установа) передає або зобов'язується передати грошові кошти в оплату грошової вимоги другій стороні (факторанту) і додатково, залежно від угоди, передбачає надання бухгалтерського, інформаційного, страхового, юридичного обслуговування факторанта, що дозволяє забезпечити єдиний підхід до облікового розуміння.

Висновки і пропозиції. Існуюча варіативність наукових підходів до визначення сутності факторингу у його теоретичному та практичному аспектах підтверджує багатогранність та багатаспектність даного поняття. Проведене дослідження дозволило визначити сутність факторингу з позицій різних суб'єктів ринку. Так, для таких суб'єктів здійснення факторингу, як факторант (постачальник) та боржник (покупець), факторинг є фінансовим інструментом, а для фактора (фінансової установи) факторинг виступає фінансовим продуктом, який включає в себе певний ряд послуг, а саме: фінансування поставок продукції, управління дебіторською заборгованістю, покриття фінансових ризиків, оцінка платоспроможності покупців факторанта. Дане уточнення, на відміну від відомих підходів, дозволило уточнити дефініцію «факторинг» з точки зору бухгалтерського обліку. Це, в свою чергу, сприяє теоретичному обґрунтуванню підходів до раціональної організації обліку і здійснення аналізу управління факторинговими операціями.

Список літератури:

1. Большой бухгалтерский словарь: 10000 терминов / авт.-сост. М. Ю. Агафонова [и др.] ; ред. А. Н. Азрилян. – М. : Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
2. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець [и др.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець ; Житомирський інженерно-технологічний ін-т. – Житомир : ПП «Рута», 2001. – 220 с.
3. Гвоздев Б. З. Факторинг в системе управления организацией: дис. кандидата экономических наук: 08.00.05 / Гвоздев Борис Зиновьевич; [Место защиты: Всероссийская академия внешней торговли]. – Москва, 2000. – 133 с.

4. Данькевич А. П. Фінансові інструменти: особливості визначення, класифікації та обігу / А. П. Данькевич // Наукові праці НДФІ. – 2009. – № 46. – С. 64-74.
5. Евсейкина Е. Ю. Бухгалтерский учет факторинговых операций в организациях: диссертация кандидата экономических наук: 08.00.12 / Евсейкина Елена Юрьевна; [Место защиты: Сибирский университет потребительской кооперации]. – Новосибирск, 2008 – 175 с.
6. Елуфимова Е. А. Формирование и развитие факторинговых услуг в современной экономике: дис. кандидата эк. наук: 08.00.10 / Елуфимова Екатерина Андреевна. – М. – 2009. – 146 с.
7. Космін Ю. П. Поняття та види послуг. Договори про надання юридичних і фактичних послуг (доручення, комісія, схов, охорона об'єктів) // Цивільне право: навчальний посібник / О. А. Підпригора, Д. В. Боброва, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць, О. В. Дзера та ін. / За ред. О. А. Підпригори, Д. В. Бобрової. – К. : Вентурі, 1996. – 480 с.
8. Лаврик М. Ю. Эффективность факторинговых операций российских коммерческих банков: дис. кандидата экономических наук: 08.00.10 / Лаврик Мария Юрьевна; [Место защиты: Российская экономическая академия имени Г.В. Плеханова]. – Москва, 2005. – 143 с.
9. Леднев М. В. Управление конкурентоспособностью факторинговой компании: дис. кандидата экономических наук. – 08.00.05 / Леднев Михаил Владимирович; [Место защиты: Моск. Финансово-промышленная академия]. – Москва, 2009. – 174 с.
10. Лефель А. О. Факторинг как инструмент финансирования оборотных средств предприятий: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.10 / Лефель Александр Олегович. – Москва, 2006. – 200 с.
11. Минеев А. Д. Эффективность факторинговых операций коммерческих банков: Дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Минеев Андрей Дмитриевич. – Москва, 1998. – 221 с.
12. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг: [навч. посіб.] / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К. : Знання, 2010. – 532 с.
13. Покаместов И. Е. Эффективная организация факторингового бизнеса: автореферат дис. ... кандидата экономических наук : 08.00.10 / Покаместов Илья Евгеньевич; [Место защиты: Моск. гос. ун-т экономики, статистики и информатики]. – Москва, 2007. – 27 с.
14. Рекомендації щодо виявлення та інформування про фінансові операції, які підлягають фінансовому моніторингу [Електронний ресурс] / Рекомендація ГлавКРУ від 18.08.2003 N 6 – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/TM019084.html#1
15. Резнікова В. В. Сутність категорії «послуга»: аналіз існуючих концепцій / В. В. Резнікова // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 1. – С. 58-68
16. Семенихин Р. Б. Методика аудита факторинговых операций: автореферат дис. кандидата економічних наук: 08.00.12 / Семенихин Роман Борисович; [Місто захисту: Моск. дер. ун-т економіки, статистики і інформатики]. – Москва, 2011. – 24 с.
17. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учеб. пособие для вузов. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
18. Ступницький О. І. Сучасний факторинг: ефективність торговельних операцій та управління корпоративними фінансами : навчальний посібник / О. І. Ступницький, В. М. Коверда. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 255 с.
19. Тлумачний словник економіста / за ред. проф. С. М. Гончарова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
20. Хатсон Т. Дж. Руководство по кредитному менеджменту : Факторинг / Т. Дж. Хатсон, Р. Пилчер // пер. с англ. под ред. Б. Эдвардса 3-е изд. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 464 с.
21. Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: [навч. посіб.] / В. П. Ходаківська, О. Д. Данілов. – Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. – 501 с.
22. Чапичадзе Я. О. Договір факторингу: дис. кандидата юрид. наук: 12.00.03 / Чапичадзе Яна Олександрівна; [Місто захисту: Університет внутрішніх справ] – Харків, 2000. – 191 с.
23. Anthony N. Cox and John A. MacKenzie. International Factoring. L: Euromoney Publication. 1986
24. Bickers M. Factoring in the UK (8th edition / M. Bickers – 2003. – 232 p.
25. Birgitte Björn Factoring: a comparative analysis : the legal and practical implications of factoring as practised in the United States, England, and Denmark / Birgitte Björn. – Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1995. – 224 p.
26. Forman M. Factoring and Finance / M. Forman. J. Gilbert. – London, 1976. – 92 p.
27. Hagenmuller K. F. Prof. Dr., Sommer H. J., Brink U. Handbuch des nationalen und internationalen Factoring Frankfurt: Knapp, 1997. – 540 с.
28. Salinberg F. R. A Guide to factoring. Practice and Law. Tolley Publishing Company Ltd. Croydon. 1984 26. Factors Chain International [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.fci.nl/home>.
29. Salinger F. Factoring: The Law and Practice of Invoice Finance. – London: Sweet & Maxwell, 1999. – 425 p.
30. Service management. Strategy and leadership in Service Business / Ed. R. Norman. – N.Y., 2000.

Макарович В. К.

Житомирский государственный технологический университет

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ И ИДЕНТИФИКАЦИЯ ФАКТОРИНГОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В СИСТЕМЕ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Резюме

Исследованы взгляды ученых на сущность факторинга и выделено учетный аспект данного вопроса.

Ключевые слова: факторинг, факторинговые услуги, факторинговые операции, учет, финансовый инструмент.

Makarovych V. K.

Zhytomyr State Technological University

ECONOMIC ESSENCE AND IDENTIFICATION OF FACTORING TRANSACTIONS IN THE ACCOUNTING SYSTEM

Summary

In this article the author has investigated the views of the scientists on the essence of factoring and has highlighted an account aspect of this issue.

Key words: factoring, factoring services, factoring transactions, accounting, financial instrument.